

МОНІТОРИНГ ЯК ОСНОВНИЙ МЕТОД КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Антоненко І. І.

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут» (м. Київ)

В сучасних умовах зростає відповідальність установ професійної освіти за якість підготовки випускників, причому не тільки перед державою, але і перед молодими фахівцями, яким належить пройти через відбір на ринку праці. Головна мета - це підготовка конкурентоздатного професіонала, який відповідає найвищим вимогам галузевих ринків праці. В зв'язку з цим при розгляді питань сучасного функціонування і розвитку професійної освіти все більше висуваються проблеми якості освіти, керування якістю в освітніх установах.

Керування якістю освіти являє собою комплексний, цілеспрямований, координований процес дії як на освіту в цілому, так і на його основні елементи з метою досягнення найбільшої відповідності параметрів його функціонування, розвитку, їх результатів відповідним вимогам, нормам і стандартам практико - орієнтованого навчання студентів за вибраною ними професією.

Ефективною управлінською технологією, що дозволяє відстежувати якість навчання студентів, є педагогічний моніторинг. Моніторинг як управлінська технологія в педагогіці розробляється порівняно недавно (В.А. Кальней, Д.Ш. Матрос, А.Н. Майорів, А.В. Стільників, С.Е. Шишов і ін.), хоча в інших областях людської діяльності застосовується досить ґрунтовно і ефективно. Тлумачний словник «Основи педагогічних технологій» визначає педагогічний моніторинг як процес безперервного науково - обґрунтованого діагностико - прогностичного відстеження за станом і розвитком педагогічного процесу з метою оптимального вибору освітніх цілей, завдань і засобів їх вирішення. В моніторинговому дослідженні використовуються різні способи і канали отримання інформації для проведення оцінювання і діагностики якості освіти: аналіз статистичних даних, анкетування, експертне оцінювання, контент-аналіз документів, кваліметричні методики і процедури, висновки, рішення і оцінки структур керування різних рівнів. Моніторинг є віддзеркалення нових вимог керування до якості, обсягу і термінів подачі інформації для ухвалення управлінських рішень, адекватних реальному положенню справ. Зіставлення даних моніторингу із запланованими показниками дає можливість побачити, наскільки правильні управлінські рішення, допомагає скоректувати, переглянути методи, способи, дії, або ж впевнитися в їх правильності.

В кожному вузі є необхідність в постійному моніторингу процесу навчання кожної учбової групи і кожного студента з метою внесення необхідних коректив. Використання технологій моніторингу, зокрема практико - орієнтованого навчання студентів, дозволяє підвищити ефективність контролю, розглянути показники в динаміці, порівняти між собою рейтингові показники для різних студентів, різних груп, в різні моменти часу. Студенти мають можливість проводити самодіагностику, а викладач забезпечується ефективним зворотним зв'язком, що дозволяє своєчасно проводити корекцію освітнього процесу. Система комплексного моніторингу створюється у вигляді цілісної системи цілеспрямованої і скоординованої діяльності всіх структурних підрозділів щодо здійснення контрольних заходів на єдиній плановій і методичній основі, з цією метою розробляється перспективний план моніторингу завдань підвищення якості освіти. В перспективному плані зазначаються проблеми моніторингу, терміни їх виконання (орієнтування) і відповідальні особи. Поточний (семестровий) план моніторингу розкриває цілі, зміст і об'єкти перевірок, форму їх проведення, терміни виконання і відповідальних осіб. Основними документами, тобто такими, що визначають зміст, форми і методи аудиту, є контрольні інструкції з комплексного моніторингу. В контрольні інструкції включаються: мета, тривалість перевірки, єдині для всіх засоби контролю, підсумкові документи контролю. Основними методами контролю є: метод соціологічного опитування студентів, метод соціометричного зрізу задоволеності взаємовідносинами і ступінь засвоєння знань студентами, контрольні роботи з профілюючих предметів, орієнтований на критерії тестовий контроль засвоєння знань, метод незалежної експертної оцінки якості учбового заняття. Аналіз і висновки за результатами комплексного моніторингу направляються в структурні підрозділи для внесення коригуючих дій і забезпечення необхідної якості учбово - виховного процесу. Впровадження системи комплексного моніторингу якості практико - орієнтованої професійної освіти направлене на стимуляцію підвищення якості спільної діяльності адміністрації, тих, хто навчається, педагогів і роботодавців.

Основним документом, що визначає зміст, форми і методи перевірки, є програма. Програма перевірки розробляється для кожного контрольного заходу з врахуванням його цілей і змісту. В програму входить: мета і тривалість перевірки, методичні вказівки щодо його проведення, перелік питань перевірки, за якими контроль надасть можливість отримання вичерпних відомостей відповідно до поставленої мети.

Перед проведенням контрольних заходів проводиться ретельний інструктаж осіб, які призначені для проведення контролю. Під час інструктажа перевіряючим повідомляються попередні відомості, що характеризують об'єкт контролю, його місце в діяльності учбового закладу і завдання, які цей об'єкт контролю вирішує, систематизований виклад основних вимог, що пред'являються до об'єкту контролю в нормативній діючій документації, методика проведення перевірки, порядок завершення і оформлення її результатів. Таким чином, моніторинг являє собою досить складний феномен, що формується; цей феномен носить міждисциплінарний характер. Моніторинг може бути розглянутий як інформаційна, діагностична, наукова, прогностична система, як реалізація практико - орієнтованого навчання, яке здійснюється в рамках управлінської діяльності. **■**

Моніторинг в освіті являє собою систему збирання, обробки, зберігання і розповсюдження інформації про освітню систему або окремі її елементи, яка орієнтована на інформаційне забезпечення керування, яка дозволяє робити висновок про стан об'єкту в будь-який момент часу і може забезпечити прогноз його розвитку.

ЛИТЕРАТУРА

1. *Рыжаков М. В.* О качестве образования: постановка вопроса // Научно-практические аспекты оценки качества в образовании: Материалы к научно-практической конференции «Качество образования: поиски и подходы». Якутск, 2001.
2. *Макарова Т. Д.* О массовых исследованиях качества обучения // Стандарты и мониторинг, 2001.
3. *Момот А. И.* Менеджмент качества и элементы системы качества: Учебник. Донецк: Норд-Пресс, 2005. 320 с.
4. *Пузанков Д. В., Степанов С. А.* Совершенствование деятельности образовательных учреждений с позиций менеджмента качества // Вопросы образования. 2004. № 4. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.ecsocman.edu.ru/vo/msg/320587.html
5. Стандарт ISO 9000:2000 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://iso90002000.narod.ru>